

# **“YAZARLAR” jurnalı N: 03 (03)**

*Mart - 2021*

## **Təsisçi və Baş redaktor**

Zaur Ustac

## **Redaksiya heyəti**

Ayətxan Ziyad (İsgəndərov)

Aydın Xan Əbilov

Vüqar Əhməd

İradə Aytel

Qılman İman

Təranə Məmməd

Adil Cəfərəş

Pərvanə Bayramqızı

Kamal Camalov

Leyla Oruc

Faruk Habiboglu

Adilə Nəzər

Sadiq Qarayev

Aysel Nazim

Təvəkkül Goruslu

Əsmər Hüseyn Xan

Rahim Üçoğlanlı

Ülkər Nicatlı

Şahnaz Şahin

Əjdər Əlizadə

Təranə Arifqızı

Mayıl Dostu

Gülşən Mustafa

Mövlud Ağamməd

Nərgiz Mirzəyeva

## **Texniki redaktor**

Tuncay Şəhrili

## **Məsul kətib**

Araz Şəhrlil

**BU SAYDA YER ALAN YAZARLAR:**  
**Azərbaycan Respublikası Prezidentinin**  
**Sərəncamı - 3**



Zaur Ustac -6.



Adil Cəfakes – 18



Mövlud Ağamməd -20



Təvəkkül Goruslu - 22



Mayıl Dostu - 24



Sona Abbasəliqızı - 28



Tuncay Şəhrili-31



Təranə Arifqızı - 33

Jurnal sosial-ictimai yönümlü “**TƏRƏFSİZ ƏDƏBİYYAT TARİXDİR!**”  
layihəsi çərçivəsində ödənişsiz əsaslarla nəşr olunur. Qiyməti: Pulsuz

$\sum = 36$  səh.

Çapa imzalanıb: 05.03.2021.



**Aşıq Ələsgərin 200 illik yubileyinin qeyd edilməsi  
haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin  
Sərəncamı**

**2021-ci ildə Azərbaycan aşiq sənətinin görkəmli  
nümayəndəsi, qüdrətli söz ustası Aşıq Ələsgərin  
anadan olmasının 200 illiyi tamam olur.**

Aşıq Ələsgər çoxəsrlıq keçmişə malik aşiq sənəti  
ənənələrinə ən yüksək bədii-estetik meyarlarla yeni  
məzmun qazandırmış, xalq ruhuyla həmahəng əsərləri  
ilə Azərbaycanın mədəni sərvətlər xəzinəsinə misilsiz  
töhfələr bəxş etmişdir. Sənətkarın doğma təbiətə  
məhəbbət və vətənpərvərlik hissələrini vəhdətdə  
aşlayan, ana dilimizin saflığını, məna potensialını və  
hüdudsuz ifadə imkanlarını özündə cəmləşdirən dərin  
koloritli yaradıcılığı Azərbaycan ədəbiyyatının parlaq  
səhifələrindəndir. Aşıq Ələsgər çox sayda

**yetirmələrindən ibarət bir məktəb formalasdırmış və gələcəyin məşhur el şairlərinə qüvvətli təsir göstərmişdir. Azərbaycan aşiq sənətinin ümumbəşəri dəyərlər sırasında qorunan dünya qeyri-maddi mədəni irs nümunələri siyahısına salınması həm də Aşıq Ələsgər sənətinə ehtiramın təzahürüdür.**

Aşıq Ələsgərin zəngin poetik irsinin geniş tədqiqi, nəşri və təbliğinin mühüm mərhələsi mədəni-mənəvi dəyərlərimizin bütün daşıyıcılarına həmişə qədirbilənliliklə yanaşan ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Sənətkarın yubileyləri məhz Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə dövlət səviyyəsində qeyd edilmişdir. Böyük söz ustadının respublikamızda və onun hüdudlarından kənarda 150 illik yubiley mərasimləri keçirilərkən əlamətdar hadisə baş vermiş, azərbaycanlıların əzəli yurdlarından olan qədim Göyçə mahalında, doğulduğu kənddə Aşıq Ələsgərin qəbirüstü abidəsi ucaldılmışdı. Həmin əzəmətli büst soydaşlarımız öz dədə-baba torpaqlarından didərgin salındıqdan sonra erməni vandalları tərəfindən dağıdılsa da, milli-mədəni varlığımızın tərkib hissəsinə çevrilmiş Aşıq Ələsgər irsi silinməz tarixi yaddaş rəmzi kimi yaşamaqdadır.

**Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq, Azərbaycan aşiq poeziyasını zirvələrə yüksəltmiş el sənətkarı Aşıq Ələsgərin anadan olmasının 200-cü ildönümünün təntənəli qeyd olunmasını təmin etmək məqsədilə qərara alram:**

**1. Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyi  
Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası və Azərbaycan  
Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə birlikdə,  
Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin təklifləri nəzərə  
alınmaqla, ustad sənətkar Aşıq Ələsgərin 200 illik  
yubileyinə həsr olunmuş tədbirlər planını hazırlayıb  
həyata keçirsin.**

**2. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetini bu  
Sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.**

**İlham Əliyev**

**Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

**Bakı şəhəri, 18 fevral 2021-ci il.**

**İlkin mənbə: [president.az](http://president.az) (18.02.2021, 15:30)**





**Zaur Ustac**

## **BAŞ REDAKTORDAN**

### **Dədə Ələsgərin yaratdığı “Dağlar” obrazı**

*(Aşiq Ələsgərin anadan olmasının 200 illik yubileyi münasibəti ilə)*

**Salam, dəyərli oxucum.** Dədə Ələsgərin anadan olmasının 200 illik yubileyi tədbirləri çərçivəsində nəşr olunmuş “Dağlar” adlı poeziya antologiyası şəklində nəzərdə tutulmuş almanaxın giriş məqalələrindən biri kimi, baş redaktor sözü olaraq qələmə aldığım bu yazı, eyni zamanda, “Yaradanla baş-başa” və “Qələmdar” adlı kitablara müstəqil məqalə kimi daxil olan iyirminci yazıdır. Odur ki, hamınıza dağların cəzbində yaranmış sirli-sehrləri söz dünyasına səyahətə dəvət edirəm.

Mənim böyüyüb, boy-a-başa çatdığını coğrafi ərazi olduqca mülayim iqlimə malik, dağətəyi (Ağdam rayonunun Yusifcanlı kəndi) bölgə olub. Dünyaya gözümü açandan Günəşin düzənlilikdən (Qarqar çayının aşağı axınında, yulğunluqlara qarışb, qamışlıqlarda itdiyi yerdə, Ağ göl ərazisində) al-qırmızı doğub, haramı çöllərinin üzərindən qövs çizəraq keçməkə ilin fəsilərinə görə gah Kirsin, gah Qırxqızın, gah da Murovun arxasında yenə al-qırmızı rəngə boyanıb batmasını seyr etməkə keçib... Hava çox təmiz və açıq olanda Murovdan sonra daim başı qarlı şış zirvə görünürdü. Bu dağa Ağrı dağı deyirdilər... Kənd ağısaqqallarının dilində

Ağrı dağı ilə bağlı belə bir deyim var idi: - "Qar Ağrıya düşdüsə, üçcə günə burdadi".

Lap körpəlikdən dağları Günəşin, Ayın evi bilmışəm... Dünyaya sahiblik – aqalıq edən qüdrətli Günəşin, o, olmayanda onu əvəz edən sırı Ayın evi... İndi siz dağların əzəmətini təsəvvür edin, bir uşaq düşüncəsində... Dağlar gecənin gizləndiyi, gündüzün dincəldiyi müqəddəs bir məkan olub mənim üçün... Dağların yaddaşında belə dərin iz qoymasının ilk əsas səbəblərindən biri, bəlkə də birincisi – kənd uşaqları bunu yaxşı bilər – qoyun-quzunu axşamüstü örüşdən gətirmək üçün hər axşam Günəşin batmasını gözlədiyimdən gözlərimin sürəkli dağlarda olmasının və mütəmadi olaraq hər gün eyni mənzərənin təkrar olunmasının da rolu az olmayıb. Əlbəttə, o vaxtlar uzaqda olan dağlar sırı bir qala kimi görünürdü və uşaqlarla həmişə mübahisə edərdik ki, ora neçə günə gedib çıxmaq olar?.. Sonra elə gətirdi ki, bu sırı-sehrləi dağlara sirdəş oldum...

Hərbi xidmətimin çox hissəsini 2500 metrdən yüksək olan dağlarda keçirdim və anladım ki, daşlıqda uzaqdan, aşağıdan yuxarı baxmaq nə qədər sırı görünürdüsə, indi bu əzəmətli qalaların qoynunda olub, düzlərə yuxarıdan-aşağı baxmaq o qədər, bəlkə də ondan min qat dərəcə zövqverici, eyni zamanda, iibrətamızdır... Xüsusi ilə hərdən olur ki, sən zirvədə olanda düzlərlə, yəni aşağıdakılardan sənin arana dümağ lopa-lopa buludlar girir və sən qalırsan buludların üzərində...

Aşağıdakılardan buludlara aşağıdan yuxarı baxıb orda Göyün – dünyanın bitdiyini sandıqları halda, sən o buludların üzərində olub, kaş dünya elə bu buludlarda bitəydi, hal-hazırda onun məndən gizlədiyi, buludların altında qalan bütün günü boş-boş şeylər üstündə didişən, söyüşən, bir-birinin ətini yeyib, qanını içən insanların varlığından heç xəbərim olmayıyadı... Dünya elə bu buludlardan - yuxarıdakılardan ibarət olaydı – deyə düşünürsən...

Olduğum ən hündür zirvə Qapıcıqdır. Bundan əlavə, Murovun, Baba dağın ətəklərində, Balakən, Zaqatala, Şəki, Oğuz, Qəbələ, İsləməlli, Ağsu, Şamaxının və digər adını qeyd etmədiyim bölgələrin istər boz, istər yaşıl dağlarında yayda da, qışda da çox olmuşam... Batabatda,

Cırdıdzündə olmuşam... Qeyd edim ki, sakit havalı (çovğunsuz) qarlı dağlar heç də yazdakı güllü-çiçəkli dağlardan az cəlbedici olmur, şəxsən mənim üçün daha gözəldir... Bunu söz xatırınə deyil, bir neçə mövsüm ard-arda Batabat yaylağında yaz-yay, payız-qış keşirmiş təcrübəli səyyah kimi qeyd edirəm. Tək Batabat deyil, Salvartısı, Dağdağanı, Əyriqar, Sisqatarı, Küküdağı (Qogi), Ciciyurdu, Qanlı gölü, Goy gölü və digərləri hamısı bir-birindən səfali olur, yayda da, qışda da... Mətləbdən uzaqlaşmayaq, bunlar hələ çox sonralar olacaq hadisələr idi və əlbəttə ki, mən də bunlardan xəbərsiz...

1987-ci ilin yanında yenə ailəvi olaraq Qalaya - Şuşaya getmişdik. İstabulağında, Cırdıdzündə olduq... Bu bizim Cırdıdzü ilə son görüşümüz oldu və bir daha dərədə gurhagurla, şırhaşırla, qıjhaqıjlə axan Qarqara yuxarıdan aşağı, amiranə, könül fərahlığı ilə baxa bilmədik... (Deyirəm, tək Cırdıdzü deyil, sonralar bunu digər dağlarda da hiss etmişəm. Təmiz dağ havasını sinəyə çəkdikdə qəlbini qəribə fərahlıq hissi, ruhu coşgunluq çuğlayır...) Bu hissi dağ olmayan yalnız bircə ərazidə hiss etmişəm Azərbaycanın Rusiya ilə sərhədində Xaçmazın sonuncu kəndi var, Xanoba - Zeyxuroba. Bir tərəfi meşə, bir tərəfi dəniz, çox gözəl havası var, ləp dağ havası kimi...) Olsa-olsa bir neçə dəfə körpüdən baxıb, sonra da çevrilib çynimiz üstündən gözdən itənə qədər arxamızca boyanıb baxa bildik vəssalam... (...və bir də indi təzə-təzə peykdən baxıb, köks ötürmək öyrənmişik...) Bu səfərdən sonra sentyabrda dərs açılanda "Dağlar" a aid şeir axtarmağa başladım. Əlbəttə, o vaxtlar indiki kimi hər şeyə maraqlı şagirdlərin sevimli dostu olan, nə lazımlı olsa, bir anın içində tapıb ovcunun içiñə qoyan (uşaq və gənclər bu nemətin dəyərini anlamalı və bacardıqca çox faydalananmalıdır...) "Google" kimi dostumuz olmadığına görə bu proses bir qədər çəkdi və nəhayət, doqquzuncu sınıfların birindən onların gündəlik işlətmədikləri bir kitab – "IX sinif Ədəbiyyat Müntəxəbatı" kitabı tapdım. Bu kitabın Aşıq Ələsgərə aid bölümündə ayrı-ayrı parçalar şəklində müxtəlif nümunələr var idi:

**Bahar fəsləi yaz ayları gələndə  
Süsənli, sünbülli, lalalı dağlar.**

**Yoxsulu, ərbabı, şahı, gədanı -  
Tutmaz bir-birindən “aralı” dağlar.**

\*\*\*

**Həsənnənə, Həsənbaba qoşadı,  
“Xaç” bulaq yaylağı xoş tamaşadı.  
Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,  
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

Bu iki bəndi elə ilk oxunuşda əzbərlədim desəm, yalan olmaz. Sonralar Ədəbiyyat müəllimim Həsən müəllimdən (Allah rəhmət eləsin!) bu “aralı”nın əslində alalı – fərqli , “Xaç” bulaq – in isə Xoş bulaq olduğunu öyrəndim... Və o gündən bu günə sənki, namaz sözləri kimi gün ərzində - hər gün özümdən asılı olmayaraq dəfələrlə təkrar edirəm... Əgər, bu sətirləri nə vaxtsa məni yaxından tanışan, yol yoldaşı, otaq yoldaşı olmuş şəxslərdən kimsə oxusa bunu əminliklə təsdiq edəcəklər. Bununla bağlı kiçik bir haşıyəyə çıxməq istəyirəm:

**HAŞİYƏ:** Hərbi xidmətdə olanların “kazarma” - əsgər yataqxanası haqqında yəqin ki, təsəvvürleri var. Olmayanlar üçün qeyd edim ki, 100-200 nəfərin birlikdə yaşadığı, hərənin öz çarpayısı (ehtiyac olduqda iki mərtəbəli də olur), dolabı, kətili olan, ayrı-ayrı hissələrdən ibarət, hər iki başında tualet (ayaqyolu və yuyunmaq üçün yer) və digər yardımçı otaqlar nəzərdə tutulmuş böyük bir ev. «Ev» sözün əsl mənasında ev. Öz evlərində doğmaca ailə üzvləri ilə yola getməyənlər bu evdə elə yaxşı yola gedirlər ki... İndi deyəcəksiniz bütün bunların məsələyə nə dəxlil?.. Əlbəttə, dəxlili var. Bu hal digər xidmət yerlərdə də olub. Ancaq BABKM -da oxuduğum vaxt uzun müddət olduğu üçün bu “kazarma”nı misal çekmək istədim. Deməli, düz dörd il boyunca sərasər hər gün səhər idmanından sonra (yay, qış fərq etmir) “kazarma”nın o başından yuyunub, qurulana-qurulana öz çarpayımın yanına gələnədək – o başdan, bu başa:

**Bahar fəslı yaz ayları gələndə  
Süsənli, sünbülli, lalalı dağlar.  
Yoxsulu, ərbabı, şahı gədanı -  
Tutmaz bir-birindən “aralı” dağlar.**

- bu bəndi o qədər demişdim ki, artıq mən: "Bahar fəslı yaz ayları gələndə..." - deyən kimi, bir-iki nəfər, - "...şair yenə başladı..." - deyənləri çıxmaq şərti ilə, "kazarma"-da olub öz işləri ilə məşgül olan (üzün qırxan, yaxalıq tikən, daranan) uşaqların böyük əksəriyyəti bir ağızdan: "Süsənli, sünbülli, lalalı dağlar" – deyə səsimə səs verirdilər...

Bu vərdişim günü bu gün də dəyişməyib, elə bil əlimə su dəyəndə, dağlar, buz bulaqlar yadına düşür və sövq-təbii Dədə Ələsgəri, "Dağlar"ı xatırlayıram və qeyri-ixtiyari "Bahar fəslı yaz ayları gələndə..." qopur dilimdən... Onu da qeyd edim ki, Tuncay bu layihədə fəal iştirak etsə də, "...şair yenə başladı..." - deyənlərdəndir... Baxmayaraq ki, o da "İbtidada Əlif Allah"ı tam əzbər bilir və tez-tez deməyi xoşlaysırmış. Uşaqlıqdan, sadəcə, Günəşin, Ayın, gecənin, gündüzün evi bildiyim dağların böyüdükçə daha geniş anlam kəsb etdiyini anlamağa başladım. Azərbaycanı qarış-qarış gəzdikcə, dünya haqqında məlumatım artdıqca ölkəmizdə də, dünyanın digər yerlərində də insanların olduqca müxtəlif səbəblərdən müxtəlif dağları müqəddəs bılıb, ziyarətə getdiklərini, qurbanlar kəsdiklərini öyrəndim... Bir vaxtlar qeyri-ixtiyari, sadəcə, nəyə görəsə xoşuma gəldiyi, bir doğmalıq, istilik hiss etdiyim üçün, bəlkə də başqa bir səbəbdən əzbərlədiyim misralar, sonralar oxuduğum və bu gün də yenilərini oxumaqda davam etdiyim dağlar haqqında nümunələr daim fikrimi məşgül edir. Almanaxla tanış olduqca burada toplanmış fərqli zamanlarda, müxtəlif statuslu, müxtəlif yaş qruplarına aid, müxtəlif nəsilərin nümayəndələri tərəfindən dağlara xitabən qələmə alınmış nümunələri oxuduqca siz də bu barədə düşünə bilərsiniz... "Dağlar" bizi bir məfhüm kimi cəlb edir, yoxsa əksəriyyərin şüuraltı bilincində Tanrıının Göydə olması anlayışı yer tutduğundan, dağların da Göyə, Tanrıya daha yaxın olması səbəbi ilə onu qutlaşdırır, Yer üzərində

Tanrıının təcəllisi səviyyəsinə qədər yüksəldib, tapınağa çeviririk. Yaxud da, gözə görünməzlək, zatda varolma anlayışlarını qəbul edib, etməməsindən asılı olmayaraq, insan yardım istəmək, şikayət etmək, tərifləmək istədiyi yaradanı, güc-qüdrət sahibini görmək istəyir və Yer üzündə görüb, tanıqlarından yalnız dağı, dağları bu mərtəbəyə layiq bilib onunla eyniləşdirir. Öz yaradannın daim gözünün önündə - məchul deyi, əlcətan olmasını arzu edir və bu istəyin gücü ilə Tanrıni dağların timsalında bir məbud kimi görərək onun varlığın "Dağlar" obrazında reallaşdırır. Bu xüsusda yenə Dədə Ələsgərdən bir misal gətirmək istəyirəm:

**Yoxsulu, ərbabı, şahı, gədanı -  
Tutmaz bir-birindən alalı dağlar.**

Misaldan göründüyü kimi, bəşər övladına bu günə qədər məlum olan bütün məlumat qaynaqlarının hamısı nəzərə alınmaqla, yalnız və yalnız *Böyük Allaha məxsus olan, onun "Adıl" adının hökmərindən irəli gələn, "ədalətlilik", "bərabərlik" prinsiplərini, yəni qarışındakıları, yaratdıqlarını, bütün mövcudati bərabər görmək, onları bir-birindən fərqləndirməmək sıfətini əsl Haqq Aşığı, xalqımızın mütəfəkkir oğlu "Dağlar" obrazının üzərinə proyeksiya edir. Məhz bu xüsusiyyətinə görə Dədə Ələsgərin yaratdığı "Dağlar" obrazı yeganədir və özündən əvvəlkilərdən və sonrakılardan seçilir.* Dahi söz ustادının yaratdığı "Dağlar" Adil Allah kimi heç kimi, heç bir xüsusiyyətinə görə bir-birindən fərqləndimir, ayrı-seçkilik etmir... Bu minvalla almanaxda da yer almış, bizə məlum olan Miskin Abdala məxsus "Dağlar" adlı ilk nümunədən üzü bəri bu gün də yazılan nümunələrdə kefimiz kök olanda dağları vəsf edir, şəninə təriflər yağıdır, ələmə qərq olanda isə özümüz özümüzdən dağlara şikayət edir, dərd-sərimizə onlardan mədət umuruq... Bunu da qeyd etməsəm olmaz... Son vaxtlar nədənsə, dilimdən daha çox:

**Həsənnənə, Həsənbaba qoşadı,  
"Xaç" bulaq yaylağı xoş tamaşadı.  
Arsız aşiq elsiz niyə yaşıadı,  
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

- bu bənd qopur və Dədə Ələsgərin dilindən, özüm üçün dəfələrlə, dönə-dönə təkrar edirəm:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşıadı,  
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

Otuz ildən artıq bir müddətə yuxarıda qeyd etdiyim kimi, gün ərzində dəfələrlə səbəbini bilmədən, qeyri-ixtiyari təkrarladığım misraları indi Dədə Ələsgərin nələr hiss etdiyini, nələr çəkdiyini bir köynək daha yaxından anlayaraq, xüsusilə təklikdə qalanda dönə-dönə, düşünə-düşünə təkrar edirəm:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşıadı,  
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

Ancaq, neyləmək olar... Ölmək də olmur... Bu dünyani yaşamaq, çözmək məcburiyyətindəyik... Bu fikir məni o qədər məşğul edir ki, yenə dağlar qoynunda – Şamıxıda olduğum vaxtlarda ölüm haqqında belə kiçik,ancaq ölümün tam tərifi kimi alınmış «Ölüm nədir?» adlı bir şeir yazmışam:

**Ölüm, ən şirin nemət,  
Ən sonuncu diləkdir...  
Ölüm, sonuncu fürsət,  
Ümidsizə ümidiir...**

07.01.2014. Şamaxı

Çalışın ölümdən uzaq olun, həyatdan zövq almağa çalışın... Nə olur-olsun yaşamaq gözəldir... Heç bir səbəb onu bilərəkdən sonlandırmağa əsas ola bilməz. Sənin çıxılmaz zənn etdiyin bütün vəziyyətlərin çıxış qapısı var ki, əslində bu yer həyatını yaxşıya doğru dəyişəcək bir dönüş nöqtəsidir...

Odur ki, mən də şalşıram tək qalmayım:

**Arsız aşiq elsiz niyə yaşadı,  
Ölsün Ələsgərtək qulların, dağlar!**

- deməyim.

Tuncay mənə nə qədər "...şair yenə başladı..." desə də, mən elə:  
"Bahar fəsli yaz ayları gələndə..." - deməyə davam edim...

**Allah sənə qəni-qəni rəhmət eləsin, Dədə Ələsgər! Ruhun şad olsun!..**

**Qeyd:**

"Dağlar" almanaxı ilə maraqlananlar bu linqdən **DAĞLAR** keçid edib oxuya bilərlər.

Aşağıda təxminən 30 il zaman kəsiyi ərzində yazdığını 3 "Dağlar" şeiri verilib. Bu üç şeirdə dağlara xıtabən söhbətdə müharibənin ağrı-acısı, xalqın vəziyyəti, şanlı zəfərimiz, Dədə Ələsgərin ruhuna ehtiramöz əksini tapıb.

## **DAĞLAR**

*(Ruhuna min rəhmət Dədə Ələsgər...)*

Nədəndi, ürəyim çirpinir yenə,  
Gördükcə hüsnündə məlali, dağlar?!  
Yağı cövlən edir, dağıdır yenə,  
Qoynunda büsatı, cəlahi, dağlar!

\* \* \*

De, çoxmu çəkərik zülüm-zilləti????  
Movcud hal -vəziyyət üzür milləti,  
Onsuz da düşmənin puçdu niyyəti,  
Ordumun beşiyi, vüsali, dağlar!

\* \* \*

Dünya belə qalmaz, dəyişər zaman,  
Yenə dövran olar, həmənki dövran,  
Bulaqlar başında məclislər quran,  
Oğullar ərsəyə gələli, dağlar!

\* \* \*

Ustac bulud kimi dolub, ağlamır,  
Köksünün yarası qaysaq bağlamır,  
Bir bilsən ruhumu nələr çuqlamır,  
Doğacaq nə zaman hilalın, dağlar?!

07.05.1995. Marağa.

## **DAĞLARIN**

*(“Şuşanın dağları abi dumanlı,  
Qırmızı koftalı, yaşıl tumanlı...”)*

Əsrin dördə birin vermişik yelə,  
Çulu çoxdan düşüb, çaya dağların...  
Təmiz adı vardı, “quzey qarı” tək,  
Bağrına xal düşüb, saya dağların...  
\* \* \*

Başında çalma tək, ta durmur duman,  
Əynində qalmayıb, nə kofta, tuman,  
Lütlənib haçandır, qalib lüt-üryan,  
Qarına qan düşüb, maya dağların...  
\* \* \*

“Göznən görən” olduq, ta yox yalani,  
Bəh-bəhlə şəlləndik, zərli palani,  
Daranıb, talındı, olan-qalani,  
Ah-naləsi düşüb, Aya dağların....  
\* \* \*

İgidə “Tur dağ”-ı deyib, görənlər,  
Dağa oxşadıbdı, özün ərənlər,  
Hanı o ayama, ya ad verənlər?  
Kali çoxdan düşüb, haya dağların...  
\* \* \*

Ustacam, öcümü ala bilmirəm,  
“Dədəm” dediklərin\* deyə bilmirəm,  
O döndü, mən indi dönə bilmirəm,  
Səyi məndə düşüb, zaya dağların...  
30.04.2019. Bakı.

\**Arsız aşiq elsiz necə yaşadı???*  
*Ölsün Ələsgər tək qulların, dağlar...*

## DAĞLAR

(*Dədə Ələsgərin ruhu şaddır!*)

Tarix səhnəsində yetişdi zaman,  
Başlanmış bu çağın mübarək, dağlar!  
Hələ nə zəfərlər gözləyir bizi,  
Qutlanmış novrağın mübarək, dağlar!

\* \* \*

Dövranın gərdişi döndü, dəyişdi,  
Davadan doğulan ərlər yetişdi,  
Didilmiş yaralar tutdu, bitişdi,  
Üç rəngli duvağın mübarək, dağlar!

\* \* \*

Nə vaxtdır yol-iriz bağlı qalmışdı,  
Qoynunda yağilar məskən salmışdı,  
Canımı sağalmaz bir dərd almışdı,  
Sayalı qonağın mübarək, dağlar!

\* \* \*

Xətai qırmadı könül bağını,  
Nadir unutmadı hicran dağını,  
İlhamın silahı əzdi yağını,  
Dəmirdən yumruğun mübarək, dağlar!

\* \* \*

Qurtuldu yağıdan zənburun, balın,  
Bir başqa görünür yamacın, yalın,  
Zirvəndən boylanır şanlı hilalın,  
Müqəddəs sancağın mübarək, dağlar!

\* \* \*

Haqqa nisbət tutub ulu Ələsgər,  
Andırıb, tanıdır, bilib pərisgar,  
Hər səngər məbəddi, pirdi hər əsgər,  
Şuşa tək ocağın mübarək, dağlar!

\* \* \*

Ay Ustac, min şükür arzuna yetdin,  
“Dədə”n gedən yolu, sən də qət etdin,  
Dolandın dünyası yurdunda bitdin,  
Doqquzu zər tuğun mübarək, dağlar!

22.01.2021. Bakı.

*Allah Dədə Ələsgərə rəhmət eləsin. Ruhu şad olsun.Amin.*

**Zaur Ustac**

*Şair – publicist,*

*“Yazarlar” jurnalının baş redaktoru.*





## **Adil Cəfakesh**

### **DAĞLAR**

Yenə də üzünə gülür təbiət,  
Köksün çıçəklənir, güllənir dağlar.  
Əriyir quzeydə yiğilan qarın,  
Çayların çağlayıb sellənir dağlar.

\*\*\*

Çobanlar dik yolu qalxıb burulur,  
Köhlənləri əldən düşüb yorulur.  
Hay - kүy qopur, çadır, dəyə qurulur,  
Yenə yaylaqların ellənir, dağlar.

\*\*\*

Yaşıl biçənəyi çiskin, şəh vurur,  
Bülbüllər fərəhlə hey cəh - cəh vurur.  
Səhər - səhər həzin - həzin meh vurur,  
Otlar sığallanıb, tellənir dağlar.

\*\*\*

Əsir həzin - həzin mehlər, küləklər,  
Sutək dalgalanır göy bicənəklər.  
Leysan tökür, atəş açır şimşəklər,  
Daşlar yuvarlanıb, hellənir dağlar.

\*\*\*

Çiçəkli mənzərən, bu gözəl halın -  
Coşdurdu Adilin şeir xəyalını.  
Şış qaya başından qoca qartalın,  
Süzüb şikar üstə millənir dağlar.

1987

**Adil Cəfakes**

*Azərbaycan Yazıcıları*

*və Aşıqlar birliklərinin üzvü,*

*şair-aşıq, saz müəllimi.*





## Mövlud Ağamməd

### A DAĞLAR

*(Dədə Ələsgərin ruhu qarşısında baş əyirəm)*

Bahar fəsli,yaz ayları gəlməmiş,  
Süsənlərin saralıbdı,a dağlar.

Varlı,kasıb dincin almır qoynunda,  
Yollarını qar alıbdı,a dağlar.

\*\*\*

Hanı bahar fəsli yaxşı bir çağın?  
Kəsilib çeşməndən gözəl yiğnağın.  
Dadı yox pendirin,yağın,qaymağın,  
Zənbur nədən bal alıbdı,a dağlar?

\*\*\*

Qaçqın oldu,düşdü ellər aralı,  
Ayrılıqdan ürəkləri yaralı.  
Mənfur düşmən səndə çoxmu qalalı?  
Gül-ciçəyin qaralıbdı,a dağlar.

\*\*\*

Ələsgərim,yurdun viran–talandı,  
Ocaqların üstə ocaq qalandı.  
At oynadır ermənilər,yalandı?  
Yuvalarım sar alıbdı,a dağlar.

\*\*\*

Mövlud, getməz oldum doğma elimə,  
Əli yetməz oldu mənim əlimə.  
Necə dözüm bu nagahan “ölüm”ə,  
Qəlbim ahu-zar alıbdı,a dağlar.

25.07.2014. Zərdabi.

**Mövlud Ağamməd**

*Sair, pedaqoq.*





## Təvəkkül Goruslu

### DAĞLAR

Nə vaxtdı əllərim daşına dəymir,  
Qamətim öñündə başını əymir,  
Şadlıqdan, şənlikdən qiyafət geymir,  
Sinəsi sinəm tək yaralı dağlar!

\*\*\*

Nə vaxtdı çiskinə, dumana düşüb,  
Taleyi ahlara, amana düşüb,  
Vüsali bir ayrı zamana düşüb,  
Gözümdən, könüldən aralı dağlar!

\*\*\*

Yandırıa bilmədik yurdun çırağın,  
İşlədə bilmədik dədə yarağın,  
Götürüb əlinə nisgil darağın,  
Saçlarım bəyazla daralı, dağlar!

\*\*\*

Olar ki, sinəndə indi bahardı,  
Olar ki, bulağın, dərən axardı,  
Qisməti olsayıdı gəlib baxardı,  
Şairin həsrətdən saralı, dağlar!

\*\*\*

Səndən ayrıłalı sınıb qanadı,  
Heç kimi oyatmır "qılı"ı, inadı,  
Zirvəsi, yuvası indi binadı,  
Qartalın olubdu buralı, dağlar!

\*\*\*

Qoymuşuq kənara arı, vüqarı,  
Basmışıq sinəyə kamanı, tarı,  
Biz gələ bilmirik siz gəlin barı,  
Ay ordum bənzəri, sıralı dağlar!

11.04.2019.

Təvəkkül Goruslu (Məmmədov)

Şair.





## Mayıl Dostu

### D A Ğ L A R

Payız geldi, elat köçdü,  
Qaldın keçəl, kola dağlar.  
Sazaq düşdü, çəmən uçdu,  
Həsrət izə, yola dağlar.

\*\*\*

Yurd yerinə kədər yağır,  
Binələrin yetim, sağır,  
Görkəmin də yazıq, fağır,  
Düşdün yaman hala dağlar.

\*\*\*

Sinəndə at çapanın yox,  
Daşa kömbə yapanın yox,  
Hay-harayın, çobanın yox,  
Çəkilib şum, mala dağlar,

\*\*\*

Uçub getdi güllü yazın,  
Birdən öldü sevgin, nazın,  
Kökdən düşüb qara sazin,  
Kim dindirə, çala dağlar?

\*\*\*

Qorxub qaçmır məğrur təkə,  
Kəklik gəzir səkə – səkə,

Arısı yox, balın çəkə,  
Özü həsrət bala dağlar.

\* \* \*

Çal – çağırda perik düşüb,  
Qəm, qüssədən bağıri bişib,  
Öfkəsini həsrət deşib,  
Qəlbi şan-şan,tala dağlar.

\* \* \*

Mayıl, dağlar daşa dönüb,  
Bir bədənsiz başa dönüb,  
Yaylaq “heyf”ə, “kaş”a dönüb,  
Qalıb daldan, dala dağlar.

## DAĞLAR DÖNÜBDÜ

Gələni, gedəni qeybə çəkilib,  
Bu dağların üzü daşa dönübdü.  
Başına göylərdən bulud tökülüb,  
Sevinci gözündə yaşa dönübdü.

\* \* \*

Nədənsə,bu dağlar köksün ötürür,  
Çəməni çiçək yox,qanqal bitirir,  
Xifətdən aşqırır, əsnək gətirir,  
Ağlını itirmiş başa dönübdü.

\* \* \*

Duman, çən alıbdı dar bələnləri,  
Ta görünmür sazi, söz bilənləri,  
Arana yollayıb qız — gəlinləri,  
Zirvələr qarlanıb qışa dönübdü

\* \* \*

Mayıl, artıq burda qulaqlar batır,  
Deyirlər, göylər də bu dağda yatır,  
Deyəsən dağların axırı çatır,  
Qanadı qırılmış quşa dönübdü.

## V A X T I D I

Gəl çıxaq dağlara, düşək cənnətə,  
Dağların sevinən, gülən vaxtıdı.  
Qucaqla çəməni, bax təbiətə,  
Baharın çölləri silən vaxtıdı.

\* \* \*

Əlini uzatsan göylərə çatar,  
Buludlar yىxılıb zirvədə yatar,  
Xəstə də bu yerdə azarın atar,  
Dağların dərdləri bilən vaxtıdı.

\* \* \*

Yamaclar naxışlı xalıya dönüb,  
Elə bil ulduzlar çəmənə enib,  
Duyğular atlanıb ağı ata minib,  
Sevincin kədəri bölən vaxtıdı.

\* \* \*

Dar qobular cərgə-cərgə düzülür,  
Daş altından saf çeşmələr sözülür  
Ayaqlar burada yerdən üzülür,  
Arzuların göydən gələn vaxtıdı.

\* \* \*

Mayılam, dağlardan aralı düşdüm,  
Səhrada dolaşdım, aranda bışdım,  
Gözəlliyi boz çöllərə dəyişdim,  
Kədərin öfkəmi dələn vaxtıdı.

28. 04. 2018.

### **Mayıl Dostu**

*Şair, pedaqqoq.  
pedaqogika elmləri üzrə fəlsəfə doktoru.*





## Sona Abbasəliqızı

### DAĞLAR

Doğma elim üçün çox darıxmışam,  
Sevincin üzünə enibdi axşam.  
Nə vaxtdı qoynuna həsrət qalmışam,  
Qoyubdu yollarda gözümü dağlar.

\* \* \*

Ələnib saçımı dərdin qırovu,  
Dayanmır ömrümün bəxt qovhaqovu.  
Çoxdan səngisə də vüsal alovu,  
Qoymayırl sönməyə közümü dağlar.

\* \* \*

Kövrək arzularım dəyibdi daşa,  
Duyğular dönübdü gözümdə yaşa.  
Həsrətlə sinəmdə verib baş-başa,  
İmtahan eyləyir dözümü dağlar.

\* \* \*

Göyçənin bir qərib lalasıyam mən.  
Qəmli könüllərin laylasıyam mən.  
Ələsgər yurdunun balasıyam mən,  
Hələ unutmayıb izimi dağlar.

\* \* \*

Boylanıb baxıram Göyçəyə sarı,  
Üşüdür gözümü həsrət hasarı  
Sona, ümidlərlə qəlbini sarı,  
Bir gün güldürəcik üzümü dağlar.

### GÖYÇƏ YUXUMA GƏLİR

Kaş şərxin dönəydi, fələk tərsinə,  
Dərdim güzgü tutur dərdin səsinə.  
Basıb ayrılıq öz sinəsinə,  
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.  
\*\*\*

Ayrılıq yelləri öpür üzümdən,  
Min ağrı boylanır hər bir sözümdən.  
Açıq qapısını keçir gözümdən,  
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.  
\*\*\*

Alnı qırışıbdı ümidlərin də,  
Bu dərdin,ağrının kökü dərində.  
ƏLƏSGƏR sazının pərdələrində,  
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.  
\*\*\*

Hünərim azıbdı dumanda, sisdə,  
Ağrılar yurd salıb ləpirdə, izdə.  
Dədə ƏLƏSGƏRİN məzarı üstən-  
Göyçə qərib-qərib yuxuma gəlir.  
\*\*\*

Yaddaşı qalıbdı duman içində,  
Arzusu çırpınır güman içində.  
Harayı don vurub zaman içində,  
Göyşə qərib-qərib yuxuma gəlir.

## SARITEL

Daş qoynunda sarı-sarı dünən var,  
Zülmət düşür, dodağını büzən var.  
Havasına durna kimi süzən var,  
Aşıq qardaş, "Saritel"çal, "Saritel".  
\*\*\*

Sərt başlayıb qayaların davası,  
Qirov tutub lal quşların yuvası.  
Ürəyimə məlhəm olur havası,  
Aşıq qardaş, "Saritel"çal, "Saritel".  
\*\*\*

O nəgməni mən, söz kimi yayıram,  
Çeşmə kimi, bulaq kimi duyuram.  
Çalınanda, xoş oluram, uyuram,  
Aşıq qardaş, "Saritel"çal, "Saritel".  
\*\*\*

Neçə igid çıraqı atıb qanından,  
Göylər onu xəlq eyləyib danından.  
Sonanın da can çıxarıır canından,  
Aşıq qardaş, "Saritel"çal, "Saritel".

**Sona Abbasəliqizi**

*Azərbaycan Yazarları*

*və Jurnalistlər birləşməsin üzvü,*

*ASKEF Azərbaycan təmsilçisi, şair, yazıçı.*





**Tuncay ŞƏHRİLİ**

## **AY DAĞLAR**

Dağlar, dağlar, ay dağlar,  
Barlı, baratlı dağlar.

Qonaq-qaralı dağlar,  
Paylı, sovqatlı dağlar.

\* \* \*

Başqa aləm yaz, bahar,  
Gül bülbülə yar olar,  
Nə istəsən burda var,  
Bağlı, bağatlı dağlar.

\* \* \*

Tutulubdu yol-iriz,  
Dağlarsız qalmışıq biz.  
Darıxıb yol, izimiz,  
Yollu, yolatlı dağlar.

\* \* \*

Qarabağda qaldı dağ,  
Sinəmizə çəkdi dağ,  
Azad olsun qarabağ,  
Toylu, büsatlı dağlar.

\* \* \*

Ellər qalıb aranda,  
Yollar itib dumanda,  
O günlər qaldı harada?  
Elli, elatlı dağlar.

\* \* \*

Tuncay kimdi, nə bilə?  
Yaş gördüm; bildir, gilə.  
Gözlər kor, görə-görə,  
Ellər həsrətli, dağlar...  
27.04.2019. Bakı ş.

**Tuncay Şəhrili (Mustafayev)**  
“Yazarlar” jurnalının texniki redaktoru





Təranə Arifqızı

## DAĞLAR, A DAĞLAR

Yaz günü, zirvəndən qarı yışanda,  
Bənövşə daş altdan pünhan çıxanda,  
Nərgiz ağ köynəyə, sarı sıxanda,  
Vuruldum mən sənə, dağlar, a dağlar!

\* \* \*

Könlümə çələng tək hördüm ətrini,  
Başında buluddan gördüm çətrini,  
Tutdum gözyaşından, yazdım sətrini,  
Duruldu mən səndə, dağlar, a dağlar!

\* \* \*

O dağdan bu dağa yarğan açıldı,  
Lalədən döşündə yorğan açıldı,  
Sinənə qısıldım, qalxan açıldı,  
Qol oldun sən mənə, dağlar, a dağlar!

\* \* \*

Dağ, çəməndi-neylər çoban, yastığı?  
Dərdimə dərmandı çobanyastığı,  
Yamacda, ruhumun daban baslığı,  
Yol oldun sən mənə, dağlar, a dağlar!  
13. 04. 2019.

Təranə Arifqızı (Əliyeva)

*Şair – publisist*



## QEYDLƏR

“Dağlar” (Almanax) “Yazarlar” jurnalının xüsusi buraxılışı



Bu kitab Dədə Ələsgərin (1821 - 1926) anadan olmasının 200 illik yubiley tədbirləri çərçivəsində nəşr olunur. Almanaxda bizə məlum olan ilk nümunələr də daxil olmaqla, əksər “Dağlar” adlı nəzm nümunələri toplanmışdır. Bu məqsədlə 21.03.2018 – ci ildən etibarən mütəmadi olaraq KİV (EKİV) və sosial şəbəkələr vasitəsi ilə müasir yazarlar da məlumatlandırılmış, (#daglar200 hashtagindan istifadə etməklə) “DAĞLAR – 200” layihəsi başladılmış, şeirlərin toplanma tarixinin son günü 29.04.2019 olması barədə dəqiq məlumat verilmişdir. Nümunələrin toplanmasında heç bir limit olmamışdır. Dədə Ələsgərin ruhu qarşısında baş əyir, bu “Dağlar” çələnginin yubiley münasibəti ilə gözəl hədiyyə olacağını düşüntürük.

“Yazarlar” jurnalının xüsusi buraxılışı. (QN : 2319)

Birinci buraxılış – Yazarlar N: 01 (001) 04.05.2019.

İllkin mənbə: [anl.az](http://anl.az)



**“YAZARLAR” jurnalı N: 03 (03)**  
*Mart - 2021*

**Təsisçi və Baş redaktor**  
Zaur Ustac

**FƏXRİ REDAKSİYA HEYƏTİ**

Abbasqulu ağa Bakıxanov, Mirzə Fətəli Axundov, Lev Tolstoy, Əhməd bəy Ağaoğlu, Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Cek London, Əliqulu Qəmküsər, Vintsas Kreve, Üzeyir Hacıbəyov, Pənahi Makulu, Səməd Vurğun, Şəhriyar, Bayram Bayramov, Hüseyn Arif, Bəxtiyar Vahabzadə, Cabir Novruz, İldırım Əkbəroğlu (Füzuli), Ali Mustafayev, Mustafa Müseyiboglu, Ülvi Bünyadzadə...

**Texniki redaktor**  
Tuncay Şəhrili

**Məsul katib**  
Araz Şəhrili

---

**Ünvan:** Az – 1012, Bakı, M. Xiyabani, 14a

[zauryazar@mail.ru](mailto:zauryazar@mail.ru)

[yazarlaraz@yandex.ru](mailto:yazarlaraz@yandex.ru)

**WWW.YAZARLAR.AZ**

**Telefon:** 430 – 14 -81      (+994) 70-390-39-93

Çapa imzalanıb: 05.03.2021

“Yazarlar” jurnalının redaksiyasında yiğilib səhifələnib. “El kitab çapı” mərkəzində çap olunub. Sifariş. N:21 Tiraj:100 (Elektron variant var). Qyməti: **PULSUZ**.

**2319 sayla 16/08/2007 tarixində dövlət qeydiyyatdan keçib. 2021-ci ildən çıxır.**